

O'quvchilarda skripka cholg'usida ijrochilik texnikasini rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar

Karimova Lolaxon Askarjon kizi

Namangan Davlat Pedagogika Instituti

Musiqqa ta'limi va san'at yo'nalishi

I-kurs magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'quvchilar o'rtasida skripka cholg'usida ijro texnikasini ishlab chiqish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan. U mavjud metodologiyalarni tushunish uchun adabiyotlar tahlilini, samarali amaliyot strategiyalarini tavsiflovchi usullar bo'limini va kuzatilgan yaxshilanishlarni namoyish etadigan natijalar bo'limini o'z ichiga oladi. Munozara bo'limi ushbu topilmalarning ahamiyatini o'rganadi, so'ngra skripka chalish mahoratini yanada oshirish bo'yicha xulosalar va takliflar.

Kalit so'zlar: skripka cholg'usida ijro etish texnikasi, musiqqa ta'limi, mahoratni rivojlantirish, amaliyot strategiyalari, pedagogika.

Skripkachilarga musiqiy ifodani samarali yetkazish uchun ijro texnikasini o'zlashtirish juda muximdir. Ushbu maqola samarali amaliyot usullari va pedagogik yondashuvlarning ahamiyatini e'tirof etgan holda talabalarga o'z malakalarini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalarni o'rganishga qaratilgan.

Tavsiyalarga asos yaratish uchun skripka pedagogikasi va maxoratni oshirish bo'yicha mavjud adabiyotlar tahlili o'tkazildi. Adabiyotda tuzilgan amaliyot tartiblari, aqliy mashqlar va har tomonlama musiqiylikni rivojlantirish uchun turli xil texnikalarni birlashtirish muhimligi ta'kidlangan. Bundan tashqari, tadqiqotlar ijro mahoratini oshirishda tajribali o'qituvchilarning mulohazalari va ko'rsatmalarining rolini ta'kidlaydi.

Samarali amaliyot usullari skripka chalish mahoratini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu bo'limda maqsadli mashq qilish, yo'naltirilgan takrorlash va turli xil musiqiy uslublarni birlashtirish kabi strategiyalar ko'rsatilgan. Shuningdek, u aniq maqsadlarni belgilash, fikr-muloxaza uchun texnologiyadan foydalanish va aqliy mashq qilish texnikasini kundalik amaliyotga kiritish muhimligini ta'kidlaydi.

Skripka cholg`usida ijro texnikasini ishlab chiqish izchil amaliyot, diqqatni jamlash va samarali strategiyalarni birlashtirishni talab qiladi. O`quvchilar uchun ba'zi amaliy tavsiyalar:

1. Mustahkam poydevor yaratish:

- To'g'ri holatni ta'minlash: to'g'ri orqa, bo'shashgan yelkalar va bo'yinning qulay holati bilan muvozanatli holatni saqlang.

- Chap va o'ng qo'llarning to'g'ri pozitsiyalari: nazorat va moslashuvchanlikni maksimal darajada oshirish uchun qo'l va barmoqlarni to'g'ri joylashtirishni ishlab chiqing.

Turli xil sharoitlarda to'g'ri turish va qo'l holati uchun mustahkam poydevor yarating:

1). Asosiy masalalar:

- Bemalol o'tiring: umurtqa pog'onangizning tabiiy egri chizig'ini qo'llab-quvvatlaydigan stulni tanlang. Oyoqlaringizni yerga tekis tuting, tizzangizda 90 graduslik burchak hosil qiling.

Orqagangizni to'g'ri tuting: keskinliksiz tik holatda turing. Tasavvur qiling-a, ip sizni boshingizning tepasidan yuqoriga tortadi.

- Bo'shashgan elkalar: taranglikdan qochib, yelkangizni tabiiy ravishda tuting. Qattqlikni bo'shatish uchun, ularni muloyimlik bilan aylantiring.

- Bo'yinning qulay holati: bo'yiningizni neytral holatda saqlang, zo'riqish yoki egilishdan saqlaning. Agar kerak bo'lsa, stul yoki pyupitni balandligini sozlang.

2). Chap qo'l holati :

- Barmoqlarni joylashtirish: barmoqlaringizni keraksiz kuchlanishsiz notalarga yaqin tuting. Mushaklar xotirasini rivojlantirish uchun barmoqlarni aniq joylashtirishni mashq qiling.

- To'g'ri barmoqlar: erishish va nazoratni kuchaytirish uchun barmoqlaringizda yengil egri chiziqni saqlang. Ularni tekislashdan saqlaning, chunki bu sizning ovozingiz sifatiga ta'sir qilishi mumkin.

- Bosh barmoqni joylashtirish: bosh barmog'ingizni skripka cholg`usida bo'yin qismining orqasiga barmoqlaringiz qarshisiga qo'ying, siqmasdan qo'llab-quvvatlang. O'zingizni qulay his qilish uchun bosh barmog'ini joylashtirish bilan tajriba qiling.

3). O'ng qo'l holati :

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF(2023)-3,778 Volume-1, Issue-12

- Bo'shashgan bilak: o'ng bilagingiz bo'shashishiga imkon bering, ayniqsa tez o'tish paytida. Kuchlanish tezlik va nazoratga to'sqinlik qilishi mumkin.

- To'g'ri yig'ish/terish texnikasi: asbobingizga qarab turli xil yig'ish yoki terish usullarini o'rganing. Haddan tashqari kuchsiz suyuqlik harakatini ta'minlang.

- Simli aloqa: tasodifiy teginish yoki sirpanishdan qochib, iplar bilan izchil aloqada bo'ling. Aniqlikni oshirish uchun aniqlikni mashq qiling.

4). Izchil Amaliyot:

- Sekin boshlang: to'g'ri holat va qo'l holatiga e'tibor qaratish uchun sekinroq tempda mashq qilishni boshlang. Siz qulayroq bo'lganingizda tezlikni asta-sekin oshiring.

- Muntazam tanaffuslar: charchoqni oldini olish va bo'shashgan o'yin holatini saqlab qolish uchun mashg'ulotlar paytida qisqa tanaffuslar qiling.

- O'zingizni yozib oling: sizning holatingiz va qo'l holatlaringizni ko'rib chiqish uchun yozuvlardan foydalaning. Bu qimmatli fikr-mulohazalarni taqdim etadi va kerakli tuzatishlar kiritishga yordam beradi.

Ushbu asosiy elementlarni yaratish va saqlash orqali siz musiqiy ifoda va o'sish uchun mustahkam asos yaratasisiz. Muntazam, ehtiyotkorlik bilan mashq qilish bu odatlarni o'zlashtirish va umumiy ijro etish tajribangizni oshirishning kalitidir.

2. Kundalik mashg'ulotlar tartibi:

-Moslashuvchanlikni oshirish va jarohatlarning oldini olish uchun har bir mashg'ulotni yaxshilab qizdiruvchi mashqlar bilan boshlang.

- Texnika va intonatsiyani yaxshilash uchun gamma, arpedjio va mashqlarni qo'shing.

Jismoniy qizib olish:

- Taranglikni bartaraf etish uchun bo'yin va yelkaning yumshoq cho'zilishidan boshlang.

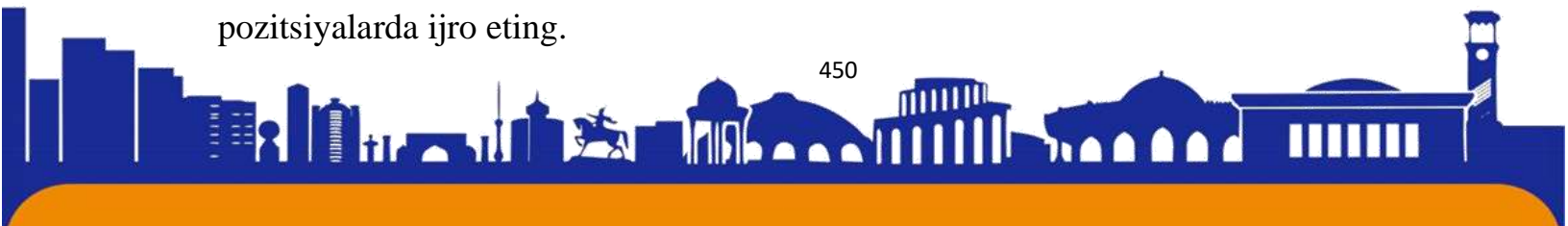
- Tananing yuqori egiluvchanligini yaxshilash uchun yelkangizni aylantiring va qo'llaringizni muloyimlik bilan cho'zing.

- Qulay kalitda sekin tempda va yo'naltirilgan o'lchov bilan boshlang.

- Siz yanada qulay bo'lishingiz bilan tempni asta-sekin oshiring.

Arpedjiolar:

- Barmoq kuchi va epcilligi ustida ishlash uchun arpedjiolarni turli pozitsiyalarda ijro eting.

- Notalar orasidagi silliq o'tishlarga e'tibor qarating.

Kamon mashqlari:

- Kamonning turli texnikasi ustida ishlash, détaché, legato, staccato, va spiccato kabi.

- Kamonni boshqarish va hatto ohang ishlab chiqarishga e'tibor qaratish uchun uzun kamonlardan foydalaning.

- Muvofiqlashtirishni yaxshilash uchun simli o'tish joylarini qo'shing.

Intonatsiya mashqlari:

- Intonatsiyaga qaratilgan oddiy kuylarni yoki parchalarni ijro eting.

- Tovushlar aniqligini saqlashga yordam berish uchun tyuner foydalaning.

Repertuar sharhi:

-Takrorlashni haqiqiy ishlash elementlariga ulash uchun repertuaringizdan bir parcha ijro etish uchun bir necha daqiqa sarflang.

. Quloq mashqlari:

- Qisqa ohanglarni quloq bilan ijro etish kabi oddiy quloq mashqlari bilan shug'ullaning.

Qiyin parchalarga yo'naltirilgan amaliyot:

- Repertuaringizdagi qiyin parchalarni aniqlang va ularni diqqat bilan mashq qilish uchun ajratib oling.

- Muayyan texnik qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun sekin mashq qilish, ritmik o'zgarishlar va urg'u berish kabi usullardan foydalaning.

Kamonni boshqarish va artikulyatsiya:

- Kamonni boshqarishga, shu jumladan kamon taqsimotiga, tezlikka va bosimga e'tibor bering.

- Artikulyatsiya va ifodani kuchaytirish uchun spiccato, sotiyye va staccato kabi turli xil ta'zim usullarini mashq qiling.

Yozib olish va o'z-o'zini baholash:

- Muvaffaqiyatingizni ob'ektiv baholash uchun mashg'ulotlar va chiqishlaringizni yozib oling.

- Yaxshilash uchun joylarni aniqlash uchun yozuvlarni tahlil qiling va amaliyotingizni mos ravishda sozlang.

O'qituvchidan yo'l-yo'riq so'rang:

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF(2023)-3,778 Volume-1, Issue-12

- Muntazam ravishda shaxsiy fikr va yo'l-yo'riq bera oladigan malakali skripka o'qituvchisidan saboq oling.

- Ishlash maqsadlarinigizni muhokama qiling va moslashtirilgan amaliyot rejasini tuzish uchun o'qituvchingiz bilan ishleng.

Izchil va aqlli amaliyot:

- Mushaklar xotirasini mustahkamlash va texnikani mustahkamlash uchun izchil amaliyot tartibini o'rnatish.

- Amaliyot mashg'ulotlari davomida diqqatni jamlang va o'ylamasdan takrorlashdan saqlaning. Sifat amaliyoti miqdordan ko'ra muhimroqdir.

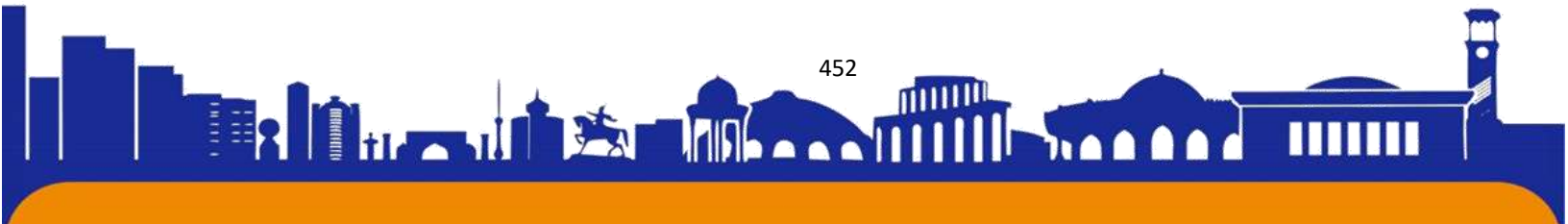
Esda tutingki, taraqqiyot vaqt talab etadi va sabr-toqat ishlash texnikasini ishlab chiqishda juda muhimdir. Muntazam va puxta o'ylangan amaliyot skripkachi sifatida mahoratingizning o'sishiga yordam beradi.

Muhokama texnika va musiqiylikka muvozanatli yondashish orqali skripkachilarning yaxlit rivojlanishini ta'kidlab, kuzatilgan natijalarning oqibatlarini o'rganadi. Shuningdek, u o'quv jarayonida qiyinchiliklarni yengishda motivatsiya va qat'iyatlikning rolini o'rganadi. Bundan tashqari, skripka ta'limini yanada boyitish uchun texnologiya va hamkorlikdagi o'quv tajribalarining potentsial integratsiyasini ko'rib chiqadi.

Xulosalar:

Xulosa qilib aytganda, ushbu maqolada keltirilgan amaliy tavsiyalar o'quvchilar o'rtasida skripka cholg'usida ijro etish texnikasini rivojlantirishda ularning samaradorligini namoyish etadi. Topilmalar texnik mahorat va badiiy ifodaga e'tibor qaratgan holda amaliyotga tizimli va har tomonlama yondashuvning muhimligini ta'kidlaydi.

Skripka pedagogikasi sohasini rivojlantirish uchun kelajakdagi tadqiqotlar tavsiya etilgan strategiyalarning uzoq muddatli ta'sirini o'rganishi, individual ta'lim yondashuvlarining ta'sirini o'rganishi va skripka ta'limiga innovatsion texnologiyalarni kiritish samaradorligini baholashi mumkin. Bundan tashqari, uzoq muddatli tadqiqotlar uzoq vaqt davomida ishlash texnikasini rivojlantirish va qimmatli fikr-mulohazalarini berishi mumkin.

Ushbu amaliy tavsiyalarni qabul qilishda talabalar musiqiy chiqishlarni jalb qilish va ta'sirchan qilish uchun zarur bo'lgan mahorat bilan jihozlangan mohir skripkachi bo'lish uchun sayohatga chiqishlari mumkin.

Adabiyotlar.

1. Артоболевская А.Д. Первая встреча с музыкой: Учебное пособие. – М.: Советский композитор, 1987. – 101 с.
2. Ауэр Л. С. Моя школа игры на скрипке. – СПб.: Композитор, 2004. – 272 с.
3. Баренбойм Л.А. Путь к музыке: Книжка с нотами для начинающих обучаться игре на фортепиано / Л.А. Баренбойм, Н.Н. Перунова. – Лю: Советский композитор, 1988. – 168 с.
4. Повжитков Л.А. Начальная школа обучения на фортепиано. – Л.: Музыка, 1971. – 152 с.
5. Якубовская В.А. Вверх по ступенькам. Начальный курс игры на скрипке / 3-е издание. Редакция Л. Раабена. Л.: Музыка, 1981. – 64 с.

